

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 92

Tuzla, decembar/prosinac 2021.

Cijena 1,00 KM

**SRETN
NOVA
2022
GODINA**

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:

Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:

Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":

Jusuf Selmanović (Kalesija)
Siniša Vareškić (Tuzla)
Damir Abdulahović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Ismet Memić (Sapna)
Edin Taletović (Srebrenik)
Miralem Djedović (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Faruk Huskanović (Gračanica)
Denijal Fajić (Lukavac)
Kemal Bratić (Doboj-Istok)
Faruk Mehanović (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovactk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

Lovačka etika

kao važan dio racionalnog i planskog lovnog gazdovanja

Lovačka etika (grč. ethos, filozofija morala) je propisani ali i nenapisani način lijepog ponašanja, čestitog i poštenog odnosa lovca prema lovcu, okolišu, lovačkom psu, lovačkom oružju i municiji, te prema divljači. Definicija poznata svim lovcima ali je lovačka etika donekle zanemarena od strane nove generacije lovaca, zbog čega treba stalno podsjećati i insistirati na ponašanje u lovu koje lovca čini časnim, ponosnim i vrlim. Sokrat tvrdi da vrline zavise od znanja a Aristotel tome dodaje da je osim znanja potrebna i volja.

Aktivan lovac svoje oružje, municiju, pribor i opremu drži uredne, čiste i spremne da bi se brzo odazovao na iznenadni poziv na neki radni zadatak u lovištu ili u lov.

Pored obaveze da se pridržava pravila lova koji su regulisani Zakonom o lovu i drugim propisima, lovac mora da se sa kolegama dogovara o detaljima koji osiguravaju bezbjedan i uspješan lov, o tome u kakav se lov ide, na koji teren, o trajanju lova, o mjestu polaska u lov, o zbornom mjestu, a pripreme obavlja tako što će sa sobom ponijeti sve što mu u lovu treba i što će mu vrijeme provedeno u prirodi učiniti ugodnim.

Nije pristojno da lovac u toku lova od kolega posuđuje municiju, radi čega u lov treba da odlazi s dovoljnom zalihom municije. Nije dobro ni da kolegama posuđuje municiju jer, u slučaju nesreće, ostalo bi neraščišćeno pitanje ispravnosti punjenja municije. To može da se odnosi i na posuđivanje oružja, opreme i drugih stvari. Odlazak u lov treba da prati striktno poštovanje dogovorenog vremena dolaska na zbornu mjesto. Neetično je dozvoliti da cijela grupa lovaca čeka u neizvjesnosti. To je iskazivanje nepoštovanja kolega i vid nediscipline koja će narušiti program lova. U slučaju da je lovac spriječen da se odazove nekoj akciji ili da dođe u lov, dužan je o tome obavijestiti grupovođu i članove grupe. Čak i ako su takva izostajanja i otkazivanja lova opravdana, članovi grupe mogu izgubiti povjerenje u takvog kolegu. Lovom upravlja grupovođa-lovovođa kojeg treba da bespogovorno slušaju svi članovi grupe,

a on, kao iskusan i uzoran, treba da opravda ukazano povjerenje tako što će organizovati lov na način da će podjednako angažovati sve članove grupe, vodeći računa o pojedinostima koje osiguravaju bezbjedan lov. Zavisno od vrste lova, a u svakom slučaju do ugovorenog znaka za početak lova, nije dozvoljeno punjenje oružja. Lovac mora svoje oružje (pa i kad je prazno) nositi tako što će cijevi okrenuti u vis. Nošenje puške „poprijeko“ nije ni lovački ni etički, kao i nošenje s cijevima okrenutim prema zemlji jer se cijevi mogu začepiti zemljom ili snijegom, što bi prilikom pucanja na divljač uzrokovalo njihovu eksploziju. S čeke lovac treba dobro da osmotri okolinu i mjesto gdje metak završava svoju putanju. Opasno je da puca a da prethodno nije uočio gdje se nalaze susjedni lovci, jer bi pucanje u njihovom pravcu moglo uzrokovati nesreću. I pored te predostrožnosti, lovac treba, prije pucanja, dobro da obrati pažnju na bližu okolinu i tako otkloni svaku mogućnost nesreće. Ako se lovi čekanjem iz zasjede nije dozvoljeno kretanje da lovac ne bi nenajavljeno, odnosno nesmotreno došao na nišan drugih lovaca, a što je oduvijek pa i sad veoma opasno i najčešći je uzrok nesrećama. Svaki prekid lova u cilju premještanja ili jela, najavljuje grupovođa, kada je potrebno isprazniti puške i grupi prilaziti s „prelomljenom“ puškom. Lovac ne smije loviti više nego što mu je dopušteno, bez obzira na moguće prilike, obilje divljači u lovištu, ili divljač koju mu nije dopustio vođa lova. Lovac smije pucati samo u divljač koju je dobro vidio i osmotrio, i to s propisanim kalibrom i municijom, zavisno o vrsti divljači.

Bajro Subašić

Savez lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Finansiranje projekata na unapređivanju lovstva

Ukabinetu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK održan je sastanak između resornog ministra Smajlović Vahidina, direktora Kantonalne uprave za šumarstvo Omazić Kadrije, predsjednika SLD TK Alić Mensura, predsjednika Savjeta za lovstvo Ćorbić Seida, člana UO SLD TK i člana Savjeta za lovstvo Selimbašić Senada i sekretara SLD TK Pirić Selvera. Tema sastanka je bila finansiranje projekata na unapređivanju lovstva, predviđenih sredstvima iz općekorisnih funkcija šume za 2022. godinu. Također, razgovaralo se i o projektima koji će umanjiti i dobrim dijelom spriječiti štete koje divlje svinje nanose poljoprivrednim usjevima.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Pošumljavanje i čišćenje

U okviru aktivnosti predviđenih Planom gazdovanja u cilju što boljeg uređenja lovišta, članovi Društva su 20. novembra zasadili 7500 sadnica crnog bora u lovištu Kotornica. Prije ovog pošumljavanja lovci Društva su u aprilu izvršili sličnu akciju u okviru obilježavanja Dana Zemlje. Tom prilikom su očistili Grad Živinice i lovište kojim gazduje Društvo. Sakupili su 5200 vreća smeća kojeg su nesavjesni građani odlagali na divljim deponijama. U narednom periodu Upravni odbor Društva će aktivnosti usmjeriti na prihrani divljači, izgradnji visokih čeka, unošenja divljači u lovište, sprečavanju nezakonitog lova i „pokrivanju“ lovišta nadzornim kamerama.

Huska Konjević

Kinološke ktivnosti SLD TK

Realizirajući Plan rada Savjeta za lovnu kinologiju, održano je 13 redovno-uzgojno-ocjenivačkih smotri lovnih pasa; jedna revijalna smotra pasa u Tuzli, ispit urođenih osobina pasa goniča u radu na divlju svinju u Gračanici i ispit urođenih osobina pasa ptičara u Gradačcu.. I na ovogodišnjim kinološkim manifestacijama pravo učešća su imale sve članice SLD TK. Ocijenjeno je oko 300 pasa, a evidentno i ohrabrujuće je da se kvalitet eksterijera pasa iz godine u godinu sve više popravlja. Svi psi su klasični primjerci svoje rase. Ovakvo ocjenjivanje i općenito način rada je iskorijenio višegodišnju praksu križanja pasa različitih rasa. Najveću zaslugu u tom imaju vođe uzgoja, asistenti vođa uzgoja i kinološke sudije koji učestvuju u smotrama. Ovakav način rada je reguliran Ugovorom o članstvu između Bosanskog kinološkog saveza i Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona, na temelju kojeg su članovi SLD TK i članovi BKS.

*Selver Pirić
Sekretar SLD TK*

4 Lovac Decembar 2021

2021 Decembar Lovac 5

Kantonalna liga u streljaštvu

Zbog pandemije Corona virusa prethodne godine nije održana Kantonalna liga u streljaštvu, a ove godine je održana na skroman način, uz pridržavanje svih bezbjednosnih mjera propisanih od strane Kriznog štaba Civilne zaštite TK u zaštiti od pandemije. Takmičenje u gađanju pokretnih meta je održano uz učešće više ekipa i pojedinaca Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona, na strelištu Prokop LD „Majevica“ Srebrenik. Domaćin je bio izuzetno gostoprimljiv i organizovan. Postignuti su sljedeći rezultati:

EKIPNO:

- I LD „TUZLA“ TUZLA I
- II LD „TUZLA“ TUZLA II
- III EKIPA LD „SRNDAČ“ GRAČANICA
- IV LD „MAJEVICA“ SREBRENİK

POJEDINAČNO:

- I AMIR BARAKOVIĆ LD „TUZLA“ TUZLA
- II ANTONIO KALDRMDŽIĆ LD „TUZLA“ TUZLA
- III ZORAN MEH LD „TUZLA“ TUZLA
- IV SEVRET ŠEHOVIĆ LD „SRNDAČ“ GRAČANICA
- V JOZO KALDRMDŽIĆ LD „TUZLA“ TUZLA
- VI ARMIN JAŠAREVIĆ LD „SRNDAČ“ GRAČANICA

VETERANI:

- I MIRŠAD SMAJLOVIĆ LD „MAJEVICA“ SREBRENİK
- II ZORAN MEH LD „TUZLA“ TUZLA
- III MUHAMED DEDIĆ LD „TUZLA“ TUZLA
- IV MUHIBIJA BULJUBAŠIĆ LD „MAJEVICA“ SREBRENİK

FAIR PLAY:

- EKIPNO LD „MAJEVICA“ SREBRENİK
- POJEDINAČNO OSMIĆ ELMIR LD „FAZANKA“
- DOBOJ ISTOK

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice Počasni član strijelac

Na dan otvaranja lova na crnu divljač, lovci Sekcije „Svojat Bašigovci“ su bili uspješni, odstrijelili su divlju svinju u lovištu Krivača, u rejonu Obrenova njiva. Strijelac je bio iskusni lovac, počasni član Bajrić Bajro.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice Veselo i bez ulova

Ovaj put ni jedan vepar ali su sunčan novembarski dan lovci Sekcije „Svojat Bašigovci“ proveli u veselom druženju pored i u lovačkoj kući Klade na planini Gradina.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice Još jedan vepar

Krajem oktobra lovci Sekcije „Svojat Bašigovci“ ponovo su bili uspješni u lovu na divlje svinje, odstrijelili su vepa u rejonu Krivača-Lipići. Strijelac je bio Planić Murat.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice Seksija „Gračanica“ dva vepara

Početkom novembra, u rejonu Ravnjaci, lovci Sekcije „Gračanica“, odstrijeli su dva vepa. Vještiji strijelci su bili Salihović Ibrahim i Kamberović Samir.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Pet decenija lovac i znalac za drvo

Počasni lovac, sedamdesetpetogodišnji Fikret Djedović, svima poznat kao uzoran član Sekcije „Obodnica-Dracunja“, veoma vješto od drveta izrađuje razne lovačke motive, ali i kvalitetne kundake za lovačke puške i drške za lovačke noževe. Osim toga, vještinu rada u drvetu i od drveta koristi i prilikom izrade lovno-tehničkih objekata. Inače, Fikret, sa lovačkim stažom od pet decenija, stub je današnje generacije lovaca porodice koja kroz pet generacija prenosi merak lovovanja. Fikretov djed Ibrahim je začetnik lovačke tradicije, nastavio je Fikretov otac Pašan, brat Osman, sin Nermin i unuk Eldar. Fikret Djedović, svestran lovac, odgajivač lovnih pasa i ljubitelj prirode, čije je bogato iskustvo izdjelano u poslovima predsjednika Sekcije, dužnosti lovovođe i mentora, i danas je izuzetno aktivan i strastven lovac.

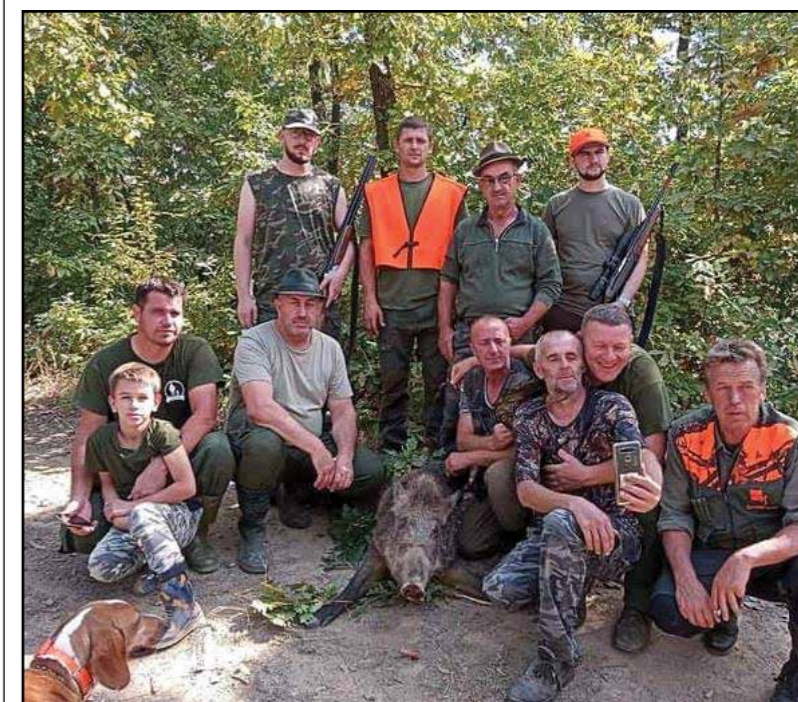
Eldar Djedović

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica Uspješno otvaranje lova

Lovci LS „Prijeko Brdo“, krajem oktobra, povodom otvaranja lova na divlju svinju, organizirali su lov na lovnom području Sekcije, na lokalitetu Šamunica. U dijelu lovišta zvanom Lokva odstrijelili su divlju svinju ženskog spola tešku stotinjak kilograma. Sretni i spretni strijelac je Džinić Muhamed zv. Zeko, koji u sreći reče: „Sretan sam zbog odstrjela i mislim da će ovako uspješnih lovova još biti, i za mene i za kolege, jer želim da i oni dožive moju današnju radost.“ Lovovođa Gadžić Kadir dodade: „Lov je protekao bez problema, što je i najbitnije. Zahvaljujem se i lovcima iz drugih sekcija koji su danas sa nama lovili. Nadam se da će uspješnih lovova biti i u drugim sekcijama LD „Srndač“ iz Gračanice“. Po završetku lova slavilo se, a imalo je i zbog čega. Mala je ovo Sekcija, ali sa vrijednim i odgovornim članovima tako da je od boljih u Društvu.

Fikret Ahmetbašić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Na divlju patku

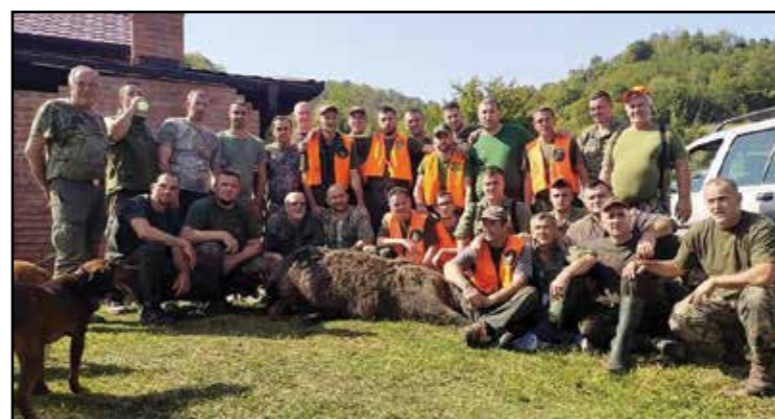
Početkom septembra lovci Sekcije „Šićki Brod“ su uživali u izuzetno atraktivnom lovu na divlju patku. Lovili su preletom na lokalitetu Relej i ulovili četiri divlje patke. Karakteristika ove vrste lova je kratak lov i dugo druženje.

Selver Pirić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Grdosija sa Lučinog brda

Lovci Sekcije „Gornja Tuzla“ i drugih sekcija imali su na Majejici veoma uspješno otvaranje lova na divlje svinje jer su odstrijelili vepa od preko 180 kg. U tome su svi imali udjela, a spretni i sretni strijelac je Senad Baraković.

Selver Pirić

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići

Dvije svinje na terenu Kunina

Članovi Sekcije „Repnik“ su iskoristili lijep novembarski dan za lov crne divljači. Na terenu Kunina su odstrijelili dva mlada primjerka divljih svinja (mužjak i ženka), a vješt strijelac je bio Rahmanović Mirsad. Zahvaljujući dobroj organizaciji i upornom radu pasa, lov se brzo završio pa su lovci ostatak dana iskoristili za veselo druženje u lovačkoj kući na lokalitetu Željovački potok, koja je u završnoj fazi izgradnje.

Mirzet Idrizović

10 Lovac Decembar 2021

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići Zajednički na crnjake

Lovci iz više sekcija LD „Zelemboj“ Banovići, u zajedničkom lovu na divlju svinju uživali su u ljepoti Konjuha. Sunčan dan, zvuk gona pasa, mirne i vještete ruke polučile su ulovom četiri divlje svinje i jedne lisice. Po završetku lova se nastavilo druženje u prelijepom ambijentu izletišta Mačkovac, uz pričavanje događaja iz lova.

Mihret Herić

Sekretar LD „Zelemboj“ Banovići

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Tri grupe lovaca pet kapitalaca

Lovci grupa „Goduš“ „Šarci“ i „Kobilići“ imali su sredinom novembra izuzetno uspješan lov na crnu divljač u dijelu lovišta Zavid i Obršine, zahvaljujući dobrom planu, postavljenim čekama, odlično organizovanom pogonu i vrkunski obučanim kerovima za divlju svinju. Odstrijelili su pet krupnih divljih svinja, dva vepra i tri krmače (jedna nije na fotografiji). Strijelci su bili Alić Jusuf, Ramić Alvir, Avdić Mahir, Alić Galib i Smajlović Hazim. Ove lovne grupe imaju veliki broj iskusnih, vještih i pouzdanih lovaca pa je ovakav ulov i očekivan. Na fotografiji su: Jusuf Juso, Husein Haso, Galib, Ibrahim Ibro, Jusuf Jupa Alić, Mahir, Sedin, Alvir Ače, Ismet Bjeli, Behrudin Budo, Ismir, Vedad, Emil Ramić, Muharem Omerović i Džemil Garcan Ahmetović.

Jusuf Alić

Piše: Damir Huremović

Novi predsjednik Društva

Sredinom oktobra, na konstituirajućoj Skupštini, jednoglasno je izabran novi predsjednik Društva, Selmanović Jusuf zv. Juka iz Jajića, dugogodišnji član LD „Spreča“ Kalesija i LS „Kalesija“. Prethodni predsjednik u dva mandata, Kurtić Enver, mlađem kolegi je zaželio puno uspjeha u radu. Za glavnog lovovodu je ponovo izabran Valjevac

Samir, kao i sekretar Beširević Ahmet, a za zamjenika predsjednika Društva je izabran Dropić Eldin. Na nivou Društva u proteklom periodu su izabrani i predsjednici, zamjenici i sekretari sekcija, kako bi se dala prilika i mladim generacijama lovaca da se dokažu u zaštiti prirode i divljači, i unapređivanju međuljudskih odnosa. Jusuf Selmanović, novi predsjednik, u svom dosadašnjem radu je bio veoma aktivan u zaštiti divljači i prirode i uz podršku lovaca Grupe „Jajići“ je učestvovao u izgradnji desetina hranilica, stotinjak solila, nekoliko visokih čeka, a na vlastitim parcelama je zasijao kukuruz za zimsku prihranu divljači. Nosilac je najvećih lovačkih odlikovanja i priznanja. Cijeneći kvalitete ovog uglednog domaćina i lovca, kolege su mu ukazali povjerenje prvo izborom za predsjednika Sekcije „Kalesija“, a potom i predsjednika Društva.

Uspješno otvoren lov na crnu divljač

Redovna izgradnja hranilica, održavanje hranilišta i prihrana divljači je dala izuzetne rezultate jer su lovci Sekcije „Kalesija“ u oktobru su odstrijelili deset kapitalnih primjeraka divlje svinje. Tako se

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

sreća osmjehnula i Smajlović Asmiru, grupovođi LG „Mahmutovići“, koji je na lokalitetu Brezovača odstrijelio prelijepog vepra. Ova Grupa je poznata po svojim čestim i dobrim odstrelima, i jedna je od aktivnijih grupa u LS „Kalesija“.

Amerov prvijenac jednim metkom

Čekavica Amera, mladog lovca Sekcije „Kalesija“ i člana Grupe „Prnjavor“, ljubav prema prirodi i dobrobiti divljači, načinile su strastvenog lovca. Redovan je u iznošenju hrane za divljač, a vlastitim sredstvima je izgradio više solila i hranilica. Sredinom

novembra, u jutarnjim satima, na lokalitetu Suhodol, odstrijelio je jako lijepog vepra. Smireno i bez panike, nanišanio je i pogodio svoj prvijenac u vrat.

Odstrjeli u medalji

Na lokalitetu Vlasnate kose, na jugoistočnim padinama Majevice, bilo je više odstrjela kapitalnih primjeraka vepra. Lovci Jajića, poznati po iskustvu, vještini, svojim psima goničima i ljubavi prema lovu, odstrijelili su nekoliko primjeraka crne divljači u medalji upravo u vrletima Vlasnate kose, gdje su

više puta psi nestajali ili bi ih lovci našli teško povrijeđene od strane vepra. Krajem oktobra Selmanović Hajrudin je na Vlasnatoj kosi uspio odstrijeliti vepra kapitalca od oko 200 kg. Hajro o tome kratko kaže: „Štektanja pasa goniča sam začuo duboko u planini i znao sam da su pokrenuli svinje. Dugogodišnje iskustvo je bilo presudno, istrčao sam do jedne strane i stao na stazu kojom sam pretpostavio da će divljač naići i čekao. Poslije par minuta velik vepar mi je dolazio u susret. Nanišanio sam, opalio i vepar je leg'o“.

Odstrijeljen „kralj Majevice“

Među kalesijskim lovcima je počela da kruži priča o vepru divu kakav nije viđen na Majevisi. Jedni su ga vidjeli na Lisači drugi na Brezovači, treći na Vranovcu... neki su se usudili i pucati ali mu niko nije našao. Opisivali su ga kao neviđenu neman

na ovim prostorima. Haso Jašarević, iskusan, hrabar lovac, ugledao je divlje svinje koje su se kretale padinama Majevice udaljene od njega stotinjak metara. Nosio je pušku sačmaricu i znao je da njom ne može pogoditi na toj daljini. Obavijestio je mladog lovca Izeta da divljač ide prema njemu. Izet Bukvar, mlad lovac iz Grupe „Hrasno 1“, bio je duboko u šumi u vrljetima Majevice kad je čuo lomljenje granja i šuštanje lisca. Zastao je, prema njemu se kretalo više divljih svinja. Izo se nije zbunio, nije odmah pucao, propustio ih je jer iza njih ugledao prvo sjenu a zatim diva vepra kakvog nikad nije vidio. Mirno je pucao i vepar je pao a drugim, samilosnim hicem je dotukao ranjenu

grdosiju. U prvi mah nije bio svjestan veličine vepra i tek kad su kolege pristigle, u izvlačenju na zaravan, shvatili su koliko je težak. U lovu na lokalitetu Jezerište su učestvovali Mehić Zehrudin i Admir, Muhić Rasim i Asmir, Jašarević Haso, Imšić Rusmir i Ramiz, Bukvar Izet, Dropić Eldin, Hujdur Fikret i Ljigić Senaid. Inače, lovci LG „Hrasno 1“ se ističu u zaštiti prirode i divljači u LS „Hrasno“. Mnoga izgrađena, hranilišta, solila i nekoliko visokih čeka samo su dio njihovih aktivnosti.

Sjećanje

Lovci Sekcije „Kalesija“, Grupa „Jajići“, nedavno su ostali bez dvojice uglednih kolega. Selmanović Omer je bio član kalesijskog Lovackog društva od 1980. i dao je veliki doprinos razvoju i unapređivanju lovstva. Za taj trud je nagrađen mnogim lovačkim odlikovanjima i priznanjima. Kao zaljubljenik u prirodu dane je provodio praveći hranilišta i solila za divljač. Njegov kolega, Bećirbašić Muhamed zv. Kum, bio mu je nerazdvojan prijatelj. Zajednom su lovili više od četiri decenije. I Kum je zaslužan za razvoj kalesijskog lovstva i nosilac je odlikovanja i priznanja. Obojica su bili izuzetno cijenjeni i kao takve vrle ljude i lovce će ih se rado i uvijek sjećati svi koji su ih poznavali.

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Kako sam odstrijelio lisicu

Prema Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2021./22. godinu, 24. oktobar je određen za odstrijel lisica, divljih mačaka i šakala. Taj sunčan dan smo se okupili na zbornom mjestu u lovištu Gradašnica, na terenu Novalići-Rovine. U dogovoru sa kolegama, grupovođa Osmanović Dino je odredio pravac kretanja i vrijeme ručka. Na terenu Rovina smo Enes, Mustafa, Adnan, Hasan i ja, a na terenu Novalići su Izet, Dino, Seno, Agan... Halilović Mustafa, odgajatelj i vlasnik keruše Lisa (posavski gonič) zaveo je Lisu u bagremik pun grmlja i trnja i odmah je zaštektao. Iznadilo nas je tako rano podizanje divljači. Lisa je bila izvrstan podizač i gonič. Gonjena divljač je krenula prema potoku. Lisica je, reče Enes. Tamo je ostatak naše grupe, ali dok slušam gonjenje osjetim da lisica ide prema nama. Da, izašla je na kolnik i počela

bježati u suprotnom pravcu. Pucam i pogodim je. Ranjena je, vraća se, trči uz brežuljak pa se vraća na kolnik. Drugim hicem sam je oborio. To je moja lisica nakon 10 godina od posljednjeg odstrijela ove vrste štetočine.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Odstrjel divljih svinja

Prije otvaranja lovne sezone jesen-zima 2021./22., lovište Gradašnica je obišao predsjednik LD „Jelen“ Gradačac Djedović Miralem sa iskusnim lovcem Udvinčić Jasinom iz LS „Jelovče Selo“ (na prvoj fotografiji). Utvrđivali su stanje u lovištu, a pri tom su zatekli predsjednika Sekcije Sinanović Mustafu i lovnika Sekcije Terzić Nermina u aktivnostima održavanja i punjenja hranilice s kukuruzom (na drugoj fotografiji).

Tradicija obilježavanja otvaranja lovne sezone je nastavljena kroz grupna i sekcijiska druženja radi lakšeg pridržavanja bezbjednosnih mjera propisanih u zaštiti od aktuelne pandemije. Na trećoj fotografiji su lovci LS „Mionica 3“ (grupovođa-lovnik

Gluhic Safet). Trofejnog vepra od 220 kg je odstrijelio Peštalić Nermin. Na četvrtoj fotografiji su članovi LS „Vučkovci“ (lovnik Gluhic Safet). Vepra trofejne vrijednosti od 180 kg je odstrijelio Mešanović Senad. Na petoj fotografiji su lovci LS „Bukva“ na

zbornom mjestu pred izlazak u lov. Gost Sekcije je bio Džafić Mirza, federalni inspektor veterinarstva. Sav ulov po grupama i sekcijama svi lovci osjećaju kao uspjeh Društva.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj

U ljepoti Konjuha

Prelijepo novembarsko sunčano jutro na Konjuhu. Lovci sekcija „Tuholj“ i „Tarevo“, započeli su zajednički lov na divlju svinju na zbornom mjestu na lokalitetu Kumana. Grupovođe Softić Ramiz i Vejzović Sakib, nakon prozivke, pregleda oružja i dokumentacije, rasporedili su lovce za pogon (hajku) i čeke. U lovu su učestvovali i glavni lovovođa Društva Halilović Enes, sekretar i lovočuvar Društva Halilović Aner, kao i poletarci lovci Šarić Edvin i Halilović Maid. Nakon dva pogona nije bilo odstrijela ali su lovci itekako uživali u druženju u ljepoti Konjuha a potom i u ljetnjikovcu Plazulje, gdje im se pridružio i predsjednik LD „Sokolina“ Kladanj, Selimbašić Senad.

Elvir Šarić

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj

Medvjedi sve češće u lovištu

Sredina septembra, poslednji lovni dan na srndaća, cvrkut optica najavljuje zoru, sunce lagano i stidno crvenim obrazima izviruje iza brda a lovci Sekcije „Tuholj“ se redaju na već dogovorenim čekama. Mladahni lovac Šarić Suad je bio na čeki Kuman, među borovima, Čekao je srndaća i tek što je sjeo začuo je pucanje granja. Adrenalin je počeo da radi, nadvirivao je u pravcu odakle zvuk dolazi a srce je sve brže lupalo. Iz paprati je izašlo nešto crno, pomislio je divlja svinja ali, kad je bolje pogledao, vidio je meče, nedugo potom iz iste paprati je izašlo i drugo meče a za njima je izašla i mečka. Nije svejedno ni kad se pomisli na takvo nešto a kamoli doživi, ali je Sudo ostao pribran. Mnogi lovci koji imaju tri puta više godina nego on možda ne bi reagovali tako iskusno. Kao da se i ranije susretao sa medvjedom Sudo je javio gdje je, upozorio kolege, pričekao da medvjed ode pa je lagano napustio čeku. Inače, noć prije je uočeno da se na lokalitetu Brijelja, u šljiviku, medvjed častio

uzrelim šljivama i da njena stabla nije poštedio. U posljednje vrijeme u lovištu kojim gazduje LD „Sokolina“ Kladanj sve češće medvjedi pričinjavaju štete na lovnoprivrednim objektima, hranilištima, pčelinjacima, voćnjacima, prilaze naseljima, pa je to je i upozorenje i lovcima i mještanima da budu oprezni.

Elvir Šarić

Prihrana srneće i crne divljači

Prihranjivanje, odnosno dohranjivanje je zakonska obaveza, ljudski plemeniti, planirani i nužni čin za dobrobit divljači i prirode i osiguranje mira u lovištu, a prehranjivanje je prirodan i spontan proces. Prihrana kao brižna čovjekova intervencija se očituje u ostvarivanju uvjeta za život divljači, naročito u vremenskim periodima ekstremnih klimatskih prilika, kada se čak i fizičkom selidbom divljač pokušava spasiti od stradavanja. Ovo posebno važi za vrste koje su biljojedi i pod plaštom snijega teže dolaze do imalo zelenila, korijenja i raznih pupoljaka s drveća koje se svija do zemlje pod teretom snijega. Tu se posebno misli na srneću i crnu divljač koja tokom zime i niskih temperatura zbog nedostatka hrane gube na tjelesnoj masi pa samim tim i snazi čime postaju lakši plijen predatorima.

Cilj gospodarenja srnećom divljači je uzgoj zdrave i otporne divljači, ne remeteći prirodne odnose staništa i divljači, čija će trofejna vrijednost biti u skladu s mogućnostima staništa. Prihranjivanje treba provoditi redovito svake lovne godine od sredine oktobra, kako bi se divljač priviknula na mjesto zimske hranidbe, do kraja februara, po potrebi i duže. Računa se da je u tom razdoblju oko 120 hranidbenih dana. Krmiva kojima se divljač prihranjuje trebaju biti raznovrsna, svježna, u primjerenom količini s odgovarajućim udjelom bjelančevina, minerala (kalcija, fosfora...), vitamina i mikroelemenata. Smatra se da je srndaću za izgradnju rogova od oko 250 g dnevno potrebno oko 2,5 g soli i isto toliko kalcija i fosfora. Hrana treba biti pravilno izložena divljači u namjenskim lovnogospodarskim objektima, koja moraju biti gotova već u ranu jesen kako bi se do zime divljač na njih privikla. Međutim, u nekim stručnim krugovima postoji mišljenje da ne treba prihranjivati srneću divljač tokom zime, a razlog je izostanak pojedinih bakterija u probavnom traktu potrebnih za za probavljanje date im hrane. Prežderavanje novounesenom hranom za ishod može imati i uginuće. Zato pojedinci smatraju da je najbolji način pomaganja divljači neuznemiravanje kako bi dragocjenu energiju trošile na preživljavanje a ne bježanje. Održavanje povoljnih zimskih izvora hrane, zimskog boravišta i zaklona od snijega, hladnoće i vjetrova, uz održavanje povoljnog staništa tokom cijele godine, smatraju

najboljim načinom pomaganja. U skladu s tim prihranjivanje je najbolje vršiti prirodnim putem, jednogodišnjim i višegodišnjim remizama i poboljšanjem hranidbenih prilika u staništu.

Općenito, danas u Europi, posebno zapadnoj, uzgoj divljih svinja nastoji se svesti na ograđena lovišta, uzgajališta i zvjerinjake. Osnovni razlog su velike štete koje ta vrsta divljači čini na poljoprivrednim površinama i šumskim kulturama. U BiH ovakav način uzgoja divljih svinja još nije značajno proširen pa se uglavnom prirodno uzgaja u otvorenim lovištima. Iako se za divlje svinje veže pojam o velikim migracijama u potrazi za hranom, vjernost staništu će iskazati ukoliko ono pruža dovoljno kvalitetne ishrane, uz osiguran mir. Dakle, za širinu njenog životnog prostora presudan je stepen uznemiravanja, mogućnost izbora prostora za dnevni odmor te udaljenost mjesta gdje nalazi dovoljnu količinu kvalitetne hrane. Zimski uvjeti, smrznutost tla, duboki snježni pokrov i nedostatak prirodnih izvora hrane, smanjuju otpornost divljači prema bolestima te nameću potrebu za prihranjivanjem divljih svinja u zimskim mjesecima. Drugi važan razlog prihrane na hranilištima je njihovo zadržavanje u šumi, da bi ih odvratili od izlaska na poljoprivredne površine i na taj način spriječili moguće štete u gospodarstvu. Za dopunsko prehranjivanje i prihranjivanje divljih svinja potrebno je predvidjeti godišnje po jednom grlu:

zrnaste 60 kg, sočne 20 kg i hrane životinjskog porijekla 30 kg. Dostatna i pravilno izbalansirana prehrana i prihrana divljači jamče pozitivan zdravstveni status divljači i ostvarivanje cilja lovnog gospodarenja, tj. kvalitetne trofejne ponude.

Uzgoj divljih svinja u lovištu

U većini naših lovišta, a naročito brdskih i planinskih, divlja svinja, koja spada u najinteligentniju divljač našeg područja, postala je gotovo najtraženija lovna vrsta divljači. U lovištima u kojima dominiraju površine pod šumama problem je uzgojiti krupnu divljač u optimalnom broju, odnosno zadržati je u šumi. Veliki broj lovaca, kada govori o lovu, uglavnom misli na divlju svinju, te gotovo cijelu godinu vrši pripreme za početak zimske sezone, odnosno za lov divlje svinje. Ovo je utemeljeno na atraktivnosti i zahtjevnosti lova na divlju svinju, koja se na našim terenima uglavnom vrši grupnim lovom, prigonom. Ovaj lov pruža lovcu poseban doživljaj, prepun iznenađenja, rizika i adrenalina. Dakle, u BiH divlja svinja spada među najbrojniju i najatraktivniju lovnu divljač, stoga je veoma važno očuvati fond divljih svinja radi ekološke ravnoteže i velikog potencijalnog resursa u lovno-gospodarskom i ekonomskom smislu. Iz tog razloga, a i činjenice da je divlja svinja velika štetočina poljoprivrednih usjeva (naročito izražena u periodu njihova dozrijevanja, a posebno kukuruza i krompira) divlje svinje je potrebno pojačanom prihranom na hranilištima zadržati što dalje od poljoprivrednih usjeva i spriječiti migraciju. Prehrana divlje svinje uvelike ovisi o urodu šumskih plodova, odnosno žira i bukvice. Godina kada je u šumi takav urod dobar i svinja ga ima dovoljno za svoju prehranu, bit će othranjen velik broj prasadi pa će sljedeća lovna godina biti dobra. I voda je važan element u prehrani divlje svinje. Područja uz rijeke i močvare su najpogodnija za njeno stanište. Bogata su hranom animalnog porijekla kao što su žabe, ribe, školjke i puževi.

Divlju svinju je potrebno prihranjivati na način da se to radi u proljeće, ljeto i jesen, a da je zimska prihrana izostavljena, jer skupi dovoljno energije u jesen tako da zimu može normalno preživjeti. Drugi metod je prihrana tokom zime. Ovim metodama se djelimično kompenzira funkcija remiza pa su krmne površine za divljač neizostavni dio svakog lovišta. Najčešći tip krmnih remiza kod nas su oranične remize. One su slične poljoprivrednim kulturama s tom razlikom da težište nije na proizvodnji krajnjih poljoprivrednih proizvoda nego se nastoji divljači omogućiti neposredno napasanje tokom cijele godine. Ukoliko se želi kvalitetno gospodariti crnom i općenito krupnom divljači, krmne površine za divljač su neophodne, čime se podiže hranidbena vrijednost staništa a smanjuje šteta na

usjevima, zatim podiže se bonitet lovišta, također remize služe i kao zaklon pa se podiže bonitet stojbine, a još više preživljavanje mladunčadi, odnosno povećavanje prirasta. U zatvorenim, šumskim lovištima oranične i travnjačke remize predstavljaju otvorene površine na kojima se može osmatrati i inventarizirati divljač, a povećava se uspjeh odstrjela (uzgojnog i redovnog). Zbog sklonosti socijalnih vrsta divljači ka formiranju krda, dobrim rasporedom remiza u lovištu postiže se smanjivanje broja jedinki u krdu i njihov dobar prostorni raspored čime se izbjegavaju štete većih razmjera.

Cilj uzgoja divljih svinja u lovištu je uspostavljanje zdrave i kvalitetne populacije, usklađeno s ekonomskim kapacitetom lovišta, koj će dati što veći broj grla jake trofejne vrijednosti i odgovarajuću količinu divljači. Proširivanjem urbanih područja čovjek konstantno nepovoljno utiče na opstanak i razvoj divljači. Uzgajivači, odnosno lovci su primorani provoditi različite

uzgojne mjere da bi očuvali populaciju divljači. Uzgojne mjere treba zasnovati na edukaciji i poznavanju prilika u vlastitom lovištu. Neke od mjera je uzgojna mjera po broju crne divljači prema kojoj se određuje struktura odstrjela prema kojoj bi se starija grla trebala štedjeti. Prema tome 70% strukture odstrjela bi trebala činiti prasad i nazimad, grla srednje dobi oko 20%, a zrela grla 10%. Također, jedan od ciljeva uzgoja je i dobivanje visoko vrijedne trofejne divljači. Vepar da bi postigao trofejnu vrijednost za medalju potrebno je i više od pet godina, što govori da bi se srednjodobna divljač trebala maksimalno štedjeti. U lovištima gdje se lovi prigonom manja je vjerojatnost postizanja visoke trofejne vrijednosti divljih svinja, dok je ta mogućnost veća u lovištima gdje prevladava lov s čeke. Divlja svinja se većinom uzgaja u otvorenim lovištima, rjeđe u ograđenim. Može se uzgajati u gateru koji najčešće služi za obuku lovačkih pasa i manjih je dimenzija.

Populacija crne divljači na području BiH u velikom je porastu. Lov na divlju svinju sa psima goničima vjerojatno je najzastupljenija i najatraktivnija vrsta lova kod nas. Da bi s uspjehom lovili divlje svinje prvi i osnovni uvjet je da grupa lovaca posjeduje kvalitetnog i dobro obučenog psa. Na terenima gdje nema srneće divljači nema većih problema jer svaki pas koji posjeduje određenu dozu oštine, i dobro se veže za trag, svinju može loviti bez problema. Međutim veliki problem je loviti divlju svinju na terenima gdje ima srneće divljači. U gotovo svim lovištima u Tuzlanskom kantonu srneća divljač je glavna gospodarska vrsta. U ovakvim lovištima pas svaštar koji goni divlju svinju i sve druge vrste divljači je neupotrebljiv za lov. Samo posebno obučeni pas koji traži, pronalazi i goni isključivo divlju svinju može loviti na ovakvim terenima. S obzirom na način lova i na konfiguraciju i veličinu terena na kojem lovimo razlikuju se dvije vrste lova i dvije grupe bitno različitih pasa svinjara. Zavisno od konfiguracije terena za lov su pogodni goniči, brak jazavčari, lovni terijeri i prepeličari.

Da bi smo odgojili kvalitetnog goniča za divlje svinje potrebno je više elemenata savršeno uklopiti u jednu cjelinu. Divlje svinje može s uspjehom u mjestu držati i goniti samo oštar i ustrajan pas. Bojažljivo štene, loše naravi i slabog karaktera ne treba ni pokušavati obučavati za lov divljih svinja. Štene koje se samostalno udaljava od vlasnika te ima nagon za istraživanjem, a pogotovo ako voli detaljirati na bilo kakvom tragu i trudi se riješiti ga ima šanse postati perspektivan pas svinjar.

Dva načina obuke psa za lov divljih svinja

Prvi i češće upotrebljavan način obuke (ne nužno bolji) je da psa ne izvodite nikud do sedam ili osam mjeseci starosti, a onda ga pustite zajedno sa starijim iskusnim psom u vježbalište (gater) sa divljim svinjama. Ovdje mlađi pas vidi od starijeg što treba raditi i metodom oponašanja prihvaća rad te i on počinje oblajavati svinje. Gatere treba mijenjati i ne trenirati u istom kako se pas ne bi navikao na istu divljač, i isto mjesto, a pri susretu sa drugom svinjom obično bi zakazao. Osim toga

partnera u radu također treba mijenjati. Nakon tri-četiri ovakva treninga, mladog psa treba samostalno školovati u gateru. Psu treba omogućiti kontakt sa divljim svinjama minimalo jednom u 10 dana i tako sve do završetka prve godine života. Ponekad je potrebno pustiti odraslog psa da laje, a mladog držati vani vezanog da se žesti i čuje lavež odraslog psa i da poveže da odrasli laje na divlju svinju. Nakon 15-20 minuta mladog psa pustimo na lavež starijem. Kada ovo savlada mladog psa puštamo samostalno u gater. Prvih 10-tak minuta pas treba raditi samostalno ili uz pomoć vodiča, a nakon toga mu se u pomoć može pustiti stariji pas. Nakon 15-20 minuta zajedničkog rada obavezno ih treba odvojiti od divlje svinje. U kasnijim fazama obuke mladi pas radi samostalno sve duže i duže, a partner mu se u pomoć pušta sve kasnije. Nakon što mladi pas samostalno drži svinju minimalno pola sata partner u obuci u gateru mu više nije potreban. Potrebno mu je drugo pomagalo, a to je vlastita divlja svinja. Poželjno je nazime pustiti u gater, privesti mladog psa i nakon 15-tak minuta lajanja odstrijeliti nazime. Postupak ponoviti nakon mjesec dana, ali vrijeme lajanja treba biti oko pola sata. Nakon što smo odstrijelili nazime treba pustiti psa da ga čupa i grize par minuta kako bi shvatio da je to njegov plijen i da je on zaslužan za ulov. Poželjno je prije samog početka obučavanja u otvorenom lovištu na ovaj način odstrijeliti barem tri-četiri nazimeta. Uvijek ga treba puno bodriti i nagraditi. S uspješno završenim svim prethodnim radnjama obuka u zatvorenom prostoru je završena. Ovako obučavan pas je zreo za početak obuke u prirodi. Da bi pas mogao loviti u prirodi mora znati pratiti stari trag divljih svinja jer je to jedini način da postane čisti svinjar. Divlja svinja obično radi, hrani se i logu pronađe u toku noći te svježih svinjskih tragova gotovo i nema. Dobro obučeni i školovani pas svinjar mora raditi na tragu divljih svinja starom 10-20 sati. Da bismo obučili psa da pronalazi i goni samo divlje svinje, on mora tačno i sigurno pratiti takav stari trag. Rad na starom tragu je urođen i prilično vjerno se prenosi na potomstvo. Ako želimo psa koji tačno i sigurno prati takav trag najbolje je birati ga u leglu štenadi roditelja koji su dobro radili stari trag. Ukoliko je tako, rad će nam sigurno biti olakšan. Naprotiv rad sa psom koji nema urođenu volju za rad na starom tragu biti će nam jako otežan, a vrlo često ga uopće nećemo priviknuti i neće to raditi unatoč našoj volji i naporu.

Mladog psa u početku obuke privikavamo na hladni mesni trag. Najbolje je da je to povlaka goveđeg želuca, svježe jetre, svinjske noge ili uha. Nakon isteka 4-5 sati gladnoga psa na povodniku postavimo na trag slično kao kod obuke za rad na krvnom tragu.

Psu je mesni miris poznat i on će to riješiti. Pas mora shvatiti da i iza starih tragova nešto postoji. Prilikom izvođenja na teren psa ne puštamo da traži tamo gdje znamo da obitavaju srne jer će ih gotovo sigurno naći i potjerati. Ako mu se gonjenje srna osladi, bit će ga vrlo teško priviknuti za rad na starom tragu. Prva faza obuke u prirodi je rad na tragu svezane divlje svinje. Najbolje je rano ujutro nazimetu za nogu privezati desetak metara dug konopac. Na drugom kraju konopca je štap dužine 50-60 cm vezan za pola. Nazime potjeramo kroz šumu barem 200-300 m i pustimo da dalje ide slobodnom voljom. Svinja je otišla različito daleko, ali pobjeći ne može zbog toga što se vrlo brzo zapetlja užetom i ostaje praktično privezana. Nakon tri-četiri sata sa mladim psom dolazimo na trag. Prvih stotinjak metara po tragu psa treba obavezno voditi na uzici. Uzicu dugu četiri-pet metara provučemo ispod ovratnika i oba kraja držimo u ruci. Psu vodimo po tragu dok se pas ne zainteresira, ne skoncentrira i ne prihvati trag. Onog trenutka kad smo sigurni da je pas prihvatio trag oslobodimo ga puštanjem jednog kraja uzice iz ruku. Na ovaj način ne umanjujemo koncentraciju psa i on nastavlja pratiti trag. Kad pas po tragu pronađe divljač najvjerojatnije će početi oblajavati. Lagano prilazimo psu cijelo vrijeme ga bodreći. Nakon desetak minuta odstrijelimo svinju. Postupak treba ponoviti nekoliko puta, a vrijeme lajanja postepeno produžavati sve dok pas ne bude mogao samostalno oblajavati pola sata. Obuku psa na prirodnom starom tragu trebamo početi rano ujutro. Najbolje je da se već u zoru nađemo na mjestu gdje

znamo da su svinje noćas boravile i hranile se. Psu vodimo na povodniku. Ako imamo odraslog sigurnog psa sa sobom, rad će nam biti olakšan. Potrebno je da se mladi i odrasli pas dobro poznaju i da su naučeni timskom radu u gateru. Kada naiđemo na trag svinja, mladog psa navedemo na trag i zainteresiramo ga. Kada se pas zainteresira i vidimo da želi pratiti taj trag pustimo odraslog psa na trag. Nakon kratkog vremena na trag pustimo i mladog psa. Odrasli pas će prije pronaći divljač i oblajavati, a mladi pas će još većim žarom otići tragom svinje i tragom poznatog psa, te mu pomoći u radu. U sljedećoj razini obuke mladog psa na trag puštamo prije odrasloga kako bi „učenic“ sam odradio trag. Nakon određenog vremena pustimo i odraslog psa da bi otprilike zajedno (u istom vremenu) pronašli svinju. Prilikom sljedećeg treninga mladog psa na trag pustimo samog, tek kada pronađe svinju puštamo odraslog u pomoć. Prilikom svakog sljedećeg treninga psa puštamo na sve stariji trag. Psu

treba voditi i u praktični lov kako bi pas gonio svinje i kako bi se pred psom odstrijelila poneka divlja svinja. Bitno je da se pred psom odstrijeli svinja kako bi pas shvatio suštinu lova i divljač prihvatio kao vlastiti plijen. Pas koji urođeno voli pratiti stari trag i koji je pravilno obučavan, rješava trag divljih svinja star 15-20 sati ispod desetak centimetara snijega. Ovakvim načinom školovanja u psa se guše prirodne osobine, stvara se negativna selekcija u uzgoju izvornih pasa gonika, psa se prisiljava da radi ono što mu nije urođeno i od njega pravimo oštrog držača, što mu nije prirodno.

Drugi način je da psa od najranijih dana treba puštati da traži i goni zeca, a tek u kasnijim fazama se pas treba preorijentirati na divlje svinje. Ovom metodom u psa se najranije bude nagoni za lovom, budi se osjetilo njuha, smisao za orijentaciju u lovištu, osjećaj za kontakt sa vodičem i potstiče se razvijanje prirodnih osobina do maksimuma. Na ovaj način obučavan pas će naučiti tražiti divljač, naučit će je goniti, i vraćat će se vodiču. Na teren treba izlaziti u što ranijoj dobi psa i što češće, a najbolje je rano ujutro kad je u lovištu obilje tragova divljači. Najbolje je psa voditi isključivo na zeca. Ovako obučavan pas koji ima dovoljno oštirine i dozu ustrajnosti, sa lakoćom će prihvatiti i raditi na divljoj svinji. Bitno je da se nikad pred njim ne odstrijeli bilo kakva divljač osim divlje svinje. Onu divljač koju odstrjeljujemo pred psom tu će divljač pas najradije i goniti. Ovaj postupak je teži i dugotrajniji, ali u konačnici bolji za očuvanje pasmine.

Negativna selekcija u uzgoju pasa gonika na divlju svinju

Gonik je pas čvrste građe, srednje snažne konstitucije otprilike 10-13% duži od visine u grebenu, namijenjen prvenstveno traženju, podizanju sa ležaja i glasnom gonjenju zeca i lisice. Sistematskim pretraživanjem u koncentričnim krugovima šutke pretražuje teren, razlikujući svježe od starih tragova te smanjivanjem promjera krugova nastoji podići zeca sa ležaja. Divljač smije javiti neposredno pred podizanje sa ležaja, odnosno isključivo na svježem tragu. Nakon podizanja

divljači goni čisto, veselo, zvonkim glasom. Divljač najčešće bježi ustaljenim putevima, a na lovcu je da se pravilno postavi na premete divljači kako bi imao mogućnost odstrijela. Diskvalifikacijske greške (mane) prilikom rada psa gonika su nerazlikovanje starih od svježih tragova i petljenje po istim, javljanje starih tragova, odnosno javljanje na tragu divljači koju pas nije ili ne može u kratkom vremenu podići sa ležaja (kresač, lažac). Osnovnu selekciju jedinki i sve smjernice u uzgoju treba bazirati isključivo na osnovu rezultata s ispita na zeca. Zec u trku ostavlja najmanje mirisa od sve divljači i pas koji je pokazao kvalitetan njuh na zečjem tragu zaista ima kvalitetan njuh, a ustrajnost u rješavanju petlji kod kvalitetnog zečara je veća nego u kvalitetnog svinjara. Pravilnom selekcijom u uzgoju i testiranjem pasa isključivo na zeca populacija gonika bi ostala na onom nivou na kojem smo je mi moderni, urbani lovci zatekli prije dvadeset, trideset godina. Možda bi najbolje i najkvalitetnije bilo provoditi selekciju na zeca, a oni psi koji nemaju dovoljno kvalitetan njuh da bi gonili zeca, a imaju dovoljno oštirine i ustrajnosti te se vežu za stari trag, usmjeriti za lov divljih svinja. Populacija gonika bi ostala stabilna i kvalitetna, a svinjara bi bilo dovoljno. Divlja svinja ima razvijene metakarpalne žlijezde na prednjim nogama koje luče obilje mirisa, a lojne su žlijezde izuzetno razvijene po cijelom tijelu. Na taj način luči obilje mirisa koje pas prati bez ikakvih problema, prema tome ispitivati kvalitetu njuha na divljoj svinji je više nego loše i za populaciju gonika je korak u natrag.

Međunarodni pravilnik o radu pasa gonika (FCI) ne poznaje rad na divlju svinju u gateru i ne dozvoljava dodjelu titule CACIT u radu na divlju svinju. To je dovoljno mjerilo. Prilikom selekcije u uzgoju pasa koji dobro prate i javljaju stari trag (10 i više sati), koji dobro, po nekoliko sati laju u mjestu, tuku se i grizu sa vepovima, događaju se čudne stvari: Pas koji javlja stari trag u uzgoju gonika je minus varijanta i kao takvog bi ga trebalo isključiti iz uzgoja. Pas koji u mjestu laje nekoliko sati (što nije prirodno), mora biti izuzetno ustrajan i oštar i u glavi pomalo ograničen, jer pametan gonik to nikad ne radi. Da bi pas pratio stari trag s nisko nosom po zemlji, mora biti ili dužeg vrata, ili kraćih nogu. Vjerojatno je nekad u gonike ubačen brak jazavčar ili krvosljednica (a možda i nije, možda je to negativnom selekcijom dobijeno) jer su psi ovog tipa bolje radili stari trag i vezali se za njega. Odnedak se pojavljuju kraće noge, a pogotovo prednje i psi postaju nadgrađeni, teški i tromi te na teškom terenu ne mogu raditi. Budući da se psi ne puštaju da traže samoinicijativno, traženje je postalo vrlo loše i psi imaju radijus kretanja par koraka oko nogu, i vodič im mora naći trag da bi ga pas gonio. Psi u lov idu u automobilu, oko vrata nose ogrlice s brojem mobitela, a o orijentaciji i vraćanju nitko ne vodi brigu. Ukratko psi su sve teži i teži, mesnatih i teških glava, predugih i mesnatih usiju, noge su sve kraće i iskrivljenije, tijelo sve duže, pojavljuje se višak kože po trupu. Mikromelija ili basetizam, odnosno skraćivanje nogu i produljivanje trupa nastupa polako, ali sigurno. Da li je pametno zbog starog traga ili nekoliko svinjara izgubiti ono što su naši pređi sačuvali za nas stoljećima.

IB

Lov divlje guske

Prema Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2021./2022., divlje guske je dozvoljeno loviti od 5. septembra 2021. do 31. januara 2022., a prema Zakonu o lovstvu FBiH kod nas se love divlja guska (*Anser anser*), guska lisasta (*Anser albifrons*) i guska glogovnjača (*Anser fabalis*).

Mada postoje sličnosti između gusaka i pataka, postoje i velike razlike i bitno ih je upoznati što bolje pri pripremama za lov. Divlja guska je krupnija od divlje patke, a razlikuju se i po mjestu staništa, načinu života i ishrani, građi tijela, funkciji nogu i kljuna. Dvije stvari su bitne za lovce, prva je način na koji se guske kreću prilikom seobe (koridor), a druga je način ishrane. Na putu prema toplijim krajevima kreću se uglavnom pored većih vodotoka koji u svojoj blizini imaju mirnijih vodenih površina. Ako je lovac udaljen od takvih terena, manja je šansa da ih tu primjeti. Za razliku od patke, divlja guska se hrani na zemlji. Treba ih tražiti na terenima koji su posijani pšenicom, žitom ili ječmom, pošto im je to zgodna paša na koju kreću ujutru i neće je propustiti. Loviti se može tako što se čekaju jata u preletu ili prikradanjem divljim guskama koje su na paši. Postoji izreka koja kaže da divlje guske imaju oko na vrhu svakog pera, a to je odličan opis. Prilikom paše imaju jednu gusku koja osmatra šta ima u okolini, a sve ostale su na oprezu. Kako se jato razbije na manje grupe prilikom hranjenja, treba vještine za približavanje divljim guskama na udaljenost koja je dobra za lov. To prikradanje je olakšano u magli jer se guske spuštaju nisko. Lovci tada prave krugove po polju, a na vodenim površinama se mogu loviti i iz čamca koji se po mećavi ili magli pusti da klizi niz obalu. Kad je u pitanju lov divljih gusaka koje su u preletu, maskiranje na terenu je nešto na što treba obratiti pažnju. Maskirna odijela bijele boje su poželjna kad se radi o lovu po snježnoj zimi, a u jesenskim prilikama naravno maskirna su u bojama jeseni. Lovac treba utvrditi pravac kretanja jata pri dolasku na pašu i povratka na vodu, kako bi mjesto za zasjedu bilo tamo gdje jato ima najniži let. Zaklon može da bude rov ili priručna koliba bez krova. Uklanjanje odstrjeljenih gusaka je potrebno obaviti brzo, jer su one na zemlji jasno upozorenje guskama koje ih prelijeću i čim bude primjećena guska izvrnuta na zemlji, jato koje nailazi mijenja putanju udaljavajući se. Za prikupljanje odstrjeljenih gusaka, zbog toga što se lovi

zimi, njihove težine i što je teren s vodenim površinama, kao pomoćnici su se odlični pokazali psi rase Labrador.

Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni promjer sačme za lov na divlje guske je 3,0-4,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m. Divlje guske se love u kalibrima 12 i 16. Perje im je tvrdo pa se prilikom pucanja teži tome da se puca „pod pero“. Za uspješan

lov se može uzeti i preporuka da se puca na divlju gusku tek kad joj se vide noge. Treba izbjegavati pucanje ako su divlje guske suviše udaljene, jer se time samo pravi šteta u lovištu. Zbog učinkovitog dometa sačme poželjne su puške s dužim cijevima (preko 70 cm) koje su usko čokirane, da bi što dulje nosile sačmeni snop. Prilikom lova prikradanjem mogu se koristiti i karabini s optičkim nišanom, a manjeg kalibra.

Divlja guska (*Anser anser*),

To su velike ptice, raspona krila 150-160 cm, a teže do pet kilograma. Sivog su perja, jakog, dugackog vrata, narančastog kljuna i svijetlocrvenih nogu. Gniježđenje počinje u proljeće, obično u blizini vode. Guska gradi gniježdo na tlu skriveno u visokoj vegetaciji, od bilja i svog odbačenog perja. Ženka snese 7-10 krupnih jaja na kojima sjedi gotovo mjesec dana. Poslije izlijeganja guščići su vrlo brzo aktivni i prate majku. Unatoč težini, izvrsni su letači i za migracija mogu prevaliti

stotine kilometara. Brzo mašu krilima, slično kao u pataka. Jata su za leta pravilne V formacije – tako smanjuju otpor zraka i potrošnju energije. Vole sjemenke i travu, a znaju jesti i ikru riba i žaba. Ne libe se sletjeti i na neko žitno polje i u to doba žive u velikim jatima.

Guska lisasta (*Anser albifrons*)

Lisasta guska je manja od divlje guske, na trbuhu su karakteristične crne pruge, odrasle ptice imaju bijelo čelo (lisku) koja je crno obrubljena sa ružičastim kljunom. Duga je od 65 do 78 cm s rasponom krila 130-165 cm. Ne poseduje žutu šaru oko oka i po tome se može razlikovati od ostalih vrsta. Prilikom seobe u naše krajeve stiže krajem oktobra i tu se zadržava do početka marta.

Guska glogovnjača (*Anser fabalis*)

Duga je 66-84 cm, s rasponom krila od 160 cm, a teži do pet kilograma. Prilikom seobe u naše krajeve dolazi u manjem broju od lisaste guske, a i taj broj zna da se razlikuje od godine do godine. Stiže sredinom oktobra, a zadržava se do polovine aprila. Kao karakteristika joj je to što dok stoji na zemlji, krilima pokrije repna pera.

Meso divlje guske je ukusno, ima tamnu nijansu i masnu teksturu. Zbog prevladavanja prirodne biljne hrane u prehrani peradi meso ima jedinstvenu aromu sa slatkim okusom.

Lisasta guska

Savršeno je za kuhanje bogatih juha, pečenje i prženje. Stariju gusku treba dinstati, a mlađa je ukusnija kad se peče. Meso divlje guske treba 24 sata da stoji u salamuri, odnosno potrebno ga je marinirati. Njeno meso ima 114 kalorija, 25 g proteina i 2 g masti. Ima veliku hranjivu vrijednost zbog impresivnog sadržaja visokokvalitetnih proteina, koji sadrže odgovarajuće količine svih esencijalnih aminokiselina. Proteini sudjeluju u razvoju mišića i popravci oštećenih tkiva, posebno kod adolescenata i starijih osoba. Meso guske je dobar izvor željeza koje se lako apsorbira u organizmu, a konzumiranje željeza se sprečava anemija. Također, u sastavu mesa divlje guske su potrebni

vitamini i minerali za pravilan razvoj ljudskog tijela. Meso divlje guske izaziva aktivnu proizvodnju žuči i jača zidove krvnih žila. U mesu guske je količina zasićenih masti relativno niska. Nutricionisti su utvrdili da ima gotovo savršenu kombinaciju različitih tipova masnih kiselina, a sadrži manje masti od govedine, janjetine, teletine ili svinjetine. Među gurmanima izuzetno su cijenjene jetre od guske. One su izvor mnogih važnih nutrijenata kao što su vitamini A, D, E, K, B12, folna kiselina i minerali - bakar i željezo. Ovi nutrijenti omogućuju neutraliziranje toksina, koji bi se inače taložili u masnom tkivu

Guska glogovnjača

i nervnom sistemu. Među vitaminima B kompleksa u mesu guske ističe se niacin koji ima antikancerogeno djelovanje. Utvrđeno je da nedostatak niacina i ostalih vitamina B kompleksa utiče na oštećenje DNA. Istraživanje je pokazalo da redovnim konzumiranjem hrane bogate niacinom štiti organizam od pojave Alzheimerove bolesti i drugih oboljenja kognitivnog sastava koja se javljaju u starijoj populaciji. Osim toga, niacin pomaže u konverziji proteina, masti i ugljikohidrata u iskoristivu energiju i optimiziranju krvnog šećera. Uz to u mesu guske je većina vitamina B kompleksa koji sudjeluju u raznim metaboličkim procesima i pomažu u održavanju integriteta nervnog sistema. Meso divlje guske sadrži i veće količine selena koji igra značajnu ulogu u zdravlju organizma. Esencijalan je sastojak metaboličkih procesa, pomaže u radu žlijezde štitnjače, sudjeluje u antioksidativnim mehanizmima i pomaže imunološki sustav. Studije su utvrdile snažnu povezanost unošenja selena s reduciranjem pojave raka. Selen djeluje tako da potiče obnovu DNA i sintezu oštećenih stanica, inhibira razvoj kancerogenih stanica i potiče uklanjanje štetnih ili oštećenih stanica. Meso guske dobar je izvor fosfora koji je jedan od esencijalnih minerala u organizmu. Održava zdravlje kostiju i zubi, pomaže u pravilnom radu bubrega, jetre i živčanog sistema.

Švedski gonič - za njega nema zime

Rijetke pasmine u našim lovištima

Švedski gonič - Swedish Elkhound (Jamthund) je nordijska pasmina koja ima veliku sličnost sa njihovim pretkom - vukom. Pasminski tip kakvog znamo danas je utvrđen 1953. godine. Pripada skupini V. FCI - Psi tipa špic i psi primitivnog tipa (pratipa), Sekcija Nordijski lovači pas. Pasma je vrlo rijetka izvan matične zemlje. Švedski elkhound je najveći od svih elkhounda s izuzetnim lovačkim instinktom. Ovi su psi izvorno uzgajani za lov na krupnu divljač poput vukova, veprova, losova ili medvjeda. Oni su bili i ostatak lovačkih psi. Jamthund je atraktivna pasmina, posebno onima koji vole pse koji sliče vukovima. Kao i njihov moćni predak vuk, Švedski gonič je jak i vrlo aktivan, tempereamentan, hrabar, uravnotežen, inteligentan, lukav i za njega nema zime. On mora veliku divljač sam pronaći, slijediti i oboriti ih - jedan zadatak za koji mora preći duge staze, ali tu je njegova izdržljivost i njegov ponos - njegov nos. Nakon uspješnog progona plijena po snijegu, stjera ga u kut i čeka na dolazak lovca.

Jamthund iziskuje čvrstog i sigurnog gospodara koji zrači nadmoćnošću. Mogu biti malo tvrdoglavi pa im zato treba čvrst i iskusan vlasnik. Bit će sretni i oduševljeni većinom aktivnosti koje se sa njima rade. Dobro se slaže sa drugim psima, njegovo lajanje i žestok način približavanja može kod drugih pasa izazvati strah.

Visina mužjaka iznosi između 60 i 65 cm. Ženke su nešto manje, između 55 i 60 cm. Tijelo je suho i snažno. Dužina tijela je nešto veća od visine grebena. Leđa trebaju biti ravna i padajuća od grebena ka sapima. Slabine su dobro razvijene i široke. Sapi su široke i samo su neznatno padajuće. Prsa su duboka, s dobro zaobljenim prsним košem. Trbuh je blago uvučen. Dlaka se sastoji djelomično od duže, jake, ali prilično poleglegle pokrovne dlake i dijelom od kraće, mekše i svjetlije poddlake. Najcejnjenija je dlaka boje čađi. Na glavi i prednjim stranama nogu dlaka treba da biti kratka i ravna, nasuprot dužoj na prsima, vratu i repu, kao i na stražnjim stranama prednjih nogu i bedara. Ima gustu svijetlosmedastu poddlaku s kratkom, gustom i grubom pokrovnom dlakom. Boja je tamno do svijetlosiva s time da gubica, obrazi, trbuh, prsa, šape i donja strana repa mogu imati svijetlosmede mrlje. Dlaka ne iziskuje puno njege. Za vrijeme linjanja najbolje je odstraniti suvišne i odumrle dlake češljem s dvostrukim metalnim zupcima.

Za jemtlandske goniče vrijedi kao i za ostale nordijske pse da dlaka nema tipičan miris kao kod drugih pasa. Ovo je vrlo zdrava i otporna pasmina, navikla na život na otvorenom u ostrim klimatskim uvjetima. U toplijim krajevima mogu razviti ekceme na koži. Životni vijek Švedskog goniča se procjenjuje na 10-12 godina.

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Počast heroju

Članovi Upravnog odbora LD „Toplica“ Živinice su 25. oktobra prisustvovali obilježavanju 28. godišnjice pogibije Malkić Nesiba, zlatnog ljiljana i heroja odbrambeno-oslobodilačkog rata. Polaganjem cvijeća su odali počast Malkić Nesibu, komandantu 210 brdske, viteške oslobodilačke brigade Armije RBiH i njegovim saborcima Paravlič Seadu, Šišić Nevresu, Forčaković Nerminu i Anđelić Fikretu, koji su u rejonu Crne rijeke na Nišičkoj visoravni dali svoje živote za slobodu BiH.

Huska Konjević

IN MEMORIAM

Esad (Himzo) Jahić zv. Golub
(1942.-2021.)

U osamdesetoj godini života redove LD „Tuzla“ zauvijek je napustio naš Golub. Esadovim odlaskom izgubili smo više od pet decenija aktivnog člana, dragog, cijenjenog kolegu i istinskog zaljubljenika u lov i lovačka druženja. Kao lovac koji potiče iz lovačke porodice (otac Hazim dugogodišnji član Društva) uzor je kako treba poštovati lovačke običaje i obaveze, naročito što se tiče izgradnje i finansiranja lovačkih kuća i čeka Velik je njegov doprinos lovstvu zbog čega je više puta nagrađivan, a SLD TK mu je uručio diplomu počasnog člana. Trajno će ga se sjećati svi koji su ga poznavali, a posebno lovci iz njegove Sekcije „Solina“. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Tuzla“ Tuzla

Zoran Pavić
(1960.-2021.)

U šezdeset i prvoj godini života redove LD „Tuzla“ zauvijek je napustio naš Zoran. Za svojih 11 godina lovovanja postao je omiljen zbog iskrenog drugarstva i ozbiljnog pristupa lovačkim obavezama. Kao uzoran, vrijedan i omiljen ostatak će u trajnom i dragom sjećanju svih nas, a naročito lovcima iz LS „Slavinovići“. Neka počiva u miru.

LD „Tuzla“ Tuzla

Kinološke aktivnosti SLD TK

